

Eindrapport

VELDINVENTARISATIE GIERZWALUW KEIZERSDIJK 21-23 EN 30-34 TE RAAMSDONKVEER

Adviesbureau

Mertens

Eindrapport

VELDINVENTARISATIE GIERZWALUW KEIZERSDIJK 21-23 EN 30-34 TE RAAMSDONKVEER

rapportnr. 2015.2038

september 2015

In opdracht van:
Rho adviseurs voor leefruimte
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456

E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED	2
1.3 DE PLANNEN.....	2
1.4 OPBOUW RAPPORT	3
 2. BESCHERMDE SOORTEN.....	4
2.1 FLORA- EN FAUNAWET	4
2.2 RODE LIJST	4
 3. ECOLOGIE GIERZWALUW.....	6
 4 METHODE	7
 5 RESULTAAT	8
5.1 GIERZWALUW.....	8
5.2 OVERIGE WAARNEMINGEN	8
 6 CONCLUSIE.....	9
 GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	10
 BIJLAGEN	11
1. BEGRIPPEN	12
2. ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN	13

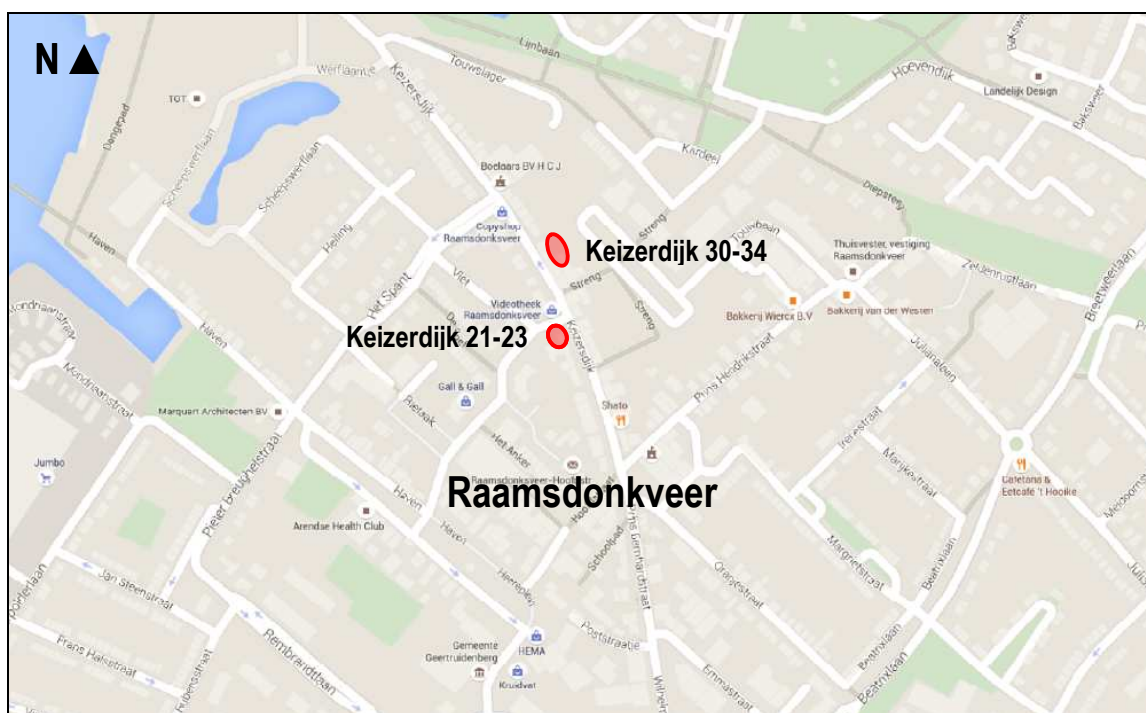
1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er is het voornemen voor de sloop en nieuwbouw van Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer (zie figuur 1 voor de ligging). Op basis van gegevens is bepaald dat het plangebied mogelijk van waarde is voor beschermde gierzwaluwen die door de wijziging negatief kunnen worden beïnvloed (Adviesbureau Mertens 2015). Op grond hiervan is aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen gevraagd om het voorkomen en het terreingebruik van gierzwaluwen inzichtelijk te maken. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een veldinventarisatie naar deze soortgroepen.

1.2 Het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer. Voor een omschrijving van het gebied wordt verwezen naar het verkennend onderzoek (Adviesbureau Mertens, 2015).

Figuur 1. Globale ligging van Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer.

1.3 De plannen

Het plan omvat de sloop van alle opstallen om nieuwbouw te kunnen realiseren. De plannen zijn sinds het verkennend onderzoek (Adviesbureau Mertens, 2015) niet wezenlijk gewijzigd. Voor een omschrijving van het plan wordt dan ook verwezen naar dit onderzoek.

1.4 Opbouw rapport

Na een korte uitleg over de ecologie van gierzwaluwen (hoofdstuk 2) komen achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
- Een beschrijving van de aanwezigheid van gierzwaluwen.
- De conclusie over de betekenis van het plangebied voor gierzwaluwen.

In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2. BESCHERMDE SOORTEN

2.1 Flora- en faunawet

In de Flora- en faunawet zijn regels gegeven over de bescherming van de in het wild levende planten- en diersoorten, mede ter uitvoering van de soortbescherming in de Europese Richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn). Deze soortenbescherming van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn geïntegreerd in de Flora- en faunawet. Deze soortenbescherming houdt in dat handelingen zoals het doden, opzettelijk verontrusten, verstoren of vernietigen van vaste rust- en verblijfplaatsen, holen, nesten, eieren van dieren en het uitgraven, plukken en vernietigen van groeiplaatsen van planten verboden zijn.

Een ruimtelijke ingreep kan gepaard gaan met negatieve effecten op planten en dieren. Om een ruimtelijk plan tot uitvoering te kunnen brengen die negatieve effecten heeft op beschermde soorten, is in een aantal gevallen een ontheffing van het Ministerie van Economische Zaken noodzakelijk. Om een dergelijke ontheffing te kunnen verkrijgen, moet aangetoond worden dat de voorgenomen ruimtelijke ingreep geen afbreuk zal doen aan de gunstige staat van instandhouding van de beschermde soorten. Qua mate van bescherming kan onderscheid worden gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes.

Algemeen voorkomende soorten (categorie 1: lichte bescherming)

Voor algemeen voorkomende soorten zoals haas, egel, veldmuis, bruine kikker of gewone pad geldt sinds begin 2005 een algemene vrijstelling. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd als zij worden geschaad op voorwaarde dat met deze soorten goed omgegaan wordt: zij mogen niet onnodig gedood of gewond worden en activiteiten dienen buiten de kritieke periode plaats te vinden.

Minder algemeen voorkomende soorten (categorie 2: matige bescherming)

Voor soorten die minder algemeen voorkomen als eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en diverse soorten orchideeën geldt dat een ontheffing vereist blijft bij ruimtelijke ingrepen die negatieve effecten voor deze soorten hebben. Een uitzondering hierop kan gemaakt worden als wordt gewerkt volgens een door de Minister van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. In zo'n gedragscode geeft een sector of initiatiefnemer zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Bij het hebben van een gedragscode voor de minder algemeen voorkomende soorten is alleen nog een ontheffing nodig voor werkzaamheden die niet conform de gedragscode worden uitgevoerd.

Strikt beschermde soorten (categorie 3: strikte bescherming)

Voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan, vanwege de Vogelrichtlijn te beschermen vogelsoorten en soorten die zijn opgenomen bijlage 1 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (o.a. ringslang, hazelworm, boomarter, das en waterspitsmuis) geldt dat een ontheffing alleen wordt verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten, er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat en er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

2.2 Rode lijst

De Rode lijst met bedreigde soorten is eind 2004 gepubliceerd in de Staatscourant en voor een deel in 2009 herzien. Aan de op deze lijst genoemde soorten komt bescherming toe voor zover zij vallen onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet.

Alleen op basis van 'gunstige staat van instandhouding' kunnen bij beschermde Rode lijstsoorten "zwaardere" randvoorwaarden gelden dan voor algemene soorten. Zo zal het bij zeer algemeen voorkomende soorten die niet afnemen in aantal (geen Rode lijstsoort) relatief eenvoudig zijn om aan te tonen dat de "gunstige staat van instandhouding" niet in het geding komt. Voor soorten met een beperkt verspreidingsbeeld en die afnemen in aantal (soorten die wél op de Rode lijst staan) is een uitgebreide effectenstudie wenselijk, ondanks dat zij niet zijn beschermd. Voor deze soorten geldt namelijk de zorgplicht (artikel 2 van de Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren, inclusief hun leefomgeving en voor alle planten en hun groeiplaats.

3. ECOLOGIE GIERZWALUW

De gierzwaluw is een soort die haar leven grotendeels doorbrengt in de lucht. De totale lengte is ongeveer 16,5 centimeter en de spanwijdte ongeveer 45 cm. De gierzwaluw is in Nederland een algemeen voorkomende broedvogel, met een duidelijke voorkeur voor oude stadswijken. Gierzwaluwen alleen in het broedseizoen in Nederland. De zwaluwen arriveren eind april, en massaal in begin mei en vertrekken weer begin augustus naar (zuid-)Afrika.

Er zijn sterke aanwijzingen dat de stand van de gierzwaluw de laatste decennia is afgenomen, door sloop en renovatie van oude stadswijken, en door betere isolatie. Juist doordat de gierzwaluw gebonden is aan vaste nestplaatsen, heeft dit effect. Nesten van gierzwaluwen worden namelijk velen jaren achteren gebruikt om in te broeden. De Flora- en faunawet ziet toe op de bescherming van nesten die jaarlijks worden gebruikt; deze zijn ook buiten het broedseizoen beschermd. Sinds de zomer van 2009 heeft het bevoegd gezag inzake de Flora- en faunawet een lijst met jaarrond beschermde vogels gepubliceerd (LNV-DLG, 2009a). De verblijfplaatsen van de gierzwaluw is ook buiten het broedseizoen beschermd via de Flora- en faunawet (LNV-DLG, 2009b).

4 METHODE

Ten behoeve van de inventarisatie van gierzwaluwen zijn drie inventarisatieronden uitgevoerd. In tabel 1 wordt van deze inventarisatieronden een overzicht gegeven.

Tabel 1. Overzicht inventarisatieronden naar het voorkomen van gierzwaluwen ter plaatse van Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer.

Datum	Vogels
- 17 juni 2015	Territorium indicerend gedrag, invliegers
- 29 juni 2015	Territorium indicerend gedrag, invliegers
- 10 juli 2015	Territorium indicerend gedrag, invliegers

Op 17, 29 juni en 10 juli 2015 is het gebied geïnventariseerd op sporen, territoriaal gedrag en invliegers van gierzwaluw. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de soortenstandaards van de betreffende soorten (Min. EZ, 2012).

5 RESULTAAT

5.1 Gierzwaluw

Er zijn op twee plaatsen aan de Keizersdijk 21-23 nestlocaties van gierzwaluw vastgesteld, direct buiten het plangebied. In figuur 2 worden de nestlocaties weergegeven. Gierzwaluw heeft geen nesten in of direct rond het gebied aan de Keizersdijk 30-34 te Raamsdonkveer.

Figuur 2. Waarnemingen van nesten van gierzwaluw ter plaatste van Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer.

5.2 Overige waarnemingen

In de struiken aan de noordzijde van het plangebied Keizersdijk 21-23 foerageren en rusten veelvuldig huismussen.

6 CONCLUSIE

Er is het voornemen voor de sloop van Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer om nieuwe bebouwing te realiseren. Op grond hiervan is een gericht veldonderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde gierzwaluw, een vogel met vaste rust- en verblijfplaatsen.

Uit de resultaten van het onderzoek komt naar voren dat direct naast het plangebied Keizersdijk 21-23 gierzwaluwen broeden. Gedurende het onderzoek is tevens opgemerkt dat huismussen veelvuldig foerageren en rusten in het gebied Keizersdijk 21-23. Het ontbreekt aan nesten van gierzwaluwen in of direct rond het gebied Keizersdijk 30-34 te Raamsdonkveer.

Aangezien nesten van gierzwaluw worden gerekend als een vaste rust- en verblijfplaats (LNV, 2009a,b) en ook nadelig worden beïnvloedt door de plannen zonder gerichte maatregelen, is een ontheffing van de Flora- en faunawet vereist voor Keizersdijk 21-23 te Raamsdonkveer. Een ontheffingsaanvraag dient te worden voorzien van een Activiteitenplan waarin fasering en maatregelen zijn uitgewerkt. Een ontheffingsaanvraag neemt gewoonlijk vier maanden in beslag. Een ontheffing wordt alleen afgegeven onder voorwaarden.

Ter plaatste van en direct rond Keizersdijk 30-34 te Raamsdonkveer ontbreekt het aan nesten van gierzwaluw. Op grond hiervan worden effecten op matig en zwaar beschermde soorten uitgesloten; de realisatie en uitvoering van Keizersdijk 30-34 te Raamsdonkveer is niet in strijd met het gestelde binnen de Flora- en faunawet.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Adviesbureau Mertens, 2014. Quick scan Flora- en faunawet Keizersdijk 21-23 en 30-34 te Raamsdonkveer, 1-16.
- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 2009. Besluit Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009a. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, Dienst Regelingen, 2009b. Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV (Dienst Regelingen), Den Haag.
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Informatie, Dienst Regelingen, 2012. Soortenstandaard Gierzwaluw, Den Haag.

BIJLAGEN

1. BEGRIPPEN

Flora- en faunawet Wet voor de bescherming van de in Nederland voorkomende planten- en diersoorten.

Foerageergebied Een gebied waar gevoerageerd wordt door bijvoorbeeld vogels

Foerageerplaats Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd wordt door bijvoorbeeld gierzwaluwen.

Nestplaats Plaats waar wordt gebroed.

Territorium Plaats die wordt verdedigd tegen indringers.

2. ONDERZOEKS OMSTANDIGHEDEN

Datum	Tijd (uur)	Duur (uur)	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Wind (bft)
- 17 juni 2015	19.30-21.30	2	18	Geen*	3
- 29 juni 2015	19.30-21.30	2	19	Geen	2
- 10 juli 2015	19.30-21.30	2	18	Geen	2

* Overdag korte tijd regen

Postbus 367
6700 AJ Wageningen
Tel: 0317-428694
Fax: 0317-450601